

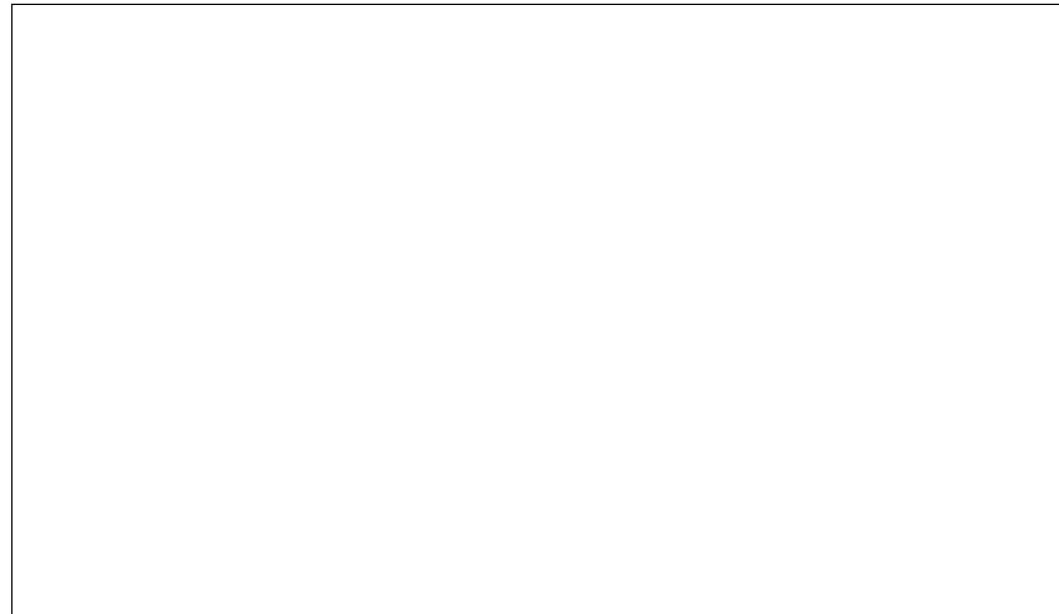
Mussà 22 onns sursilvan als Turitgais

Marianna Blöchlinger-Spescha sa deditgescha uss dapli a la litteratura

■ **anr/vi) Quants scolars ch'èn vegnids tar ella ad emprender sursilvan na sa ella betg. Ma ella haja en mintga cas instrui memia blers onns a la scol'auta populara a Turitg. «Suentar 20 onns stuess ins chalar», pretendia Marianna Blöchlinger-Spescha.** Tuttina ha ella «surtratg» dus onns e dacurt lura dà la davosa lecziun da rumantsch a Turitg. En mintga curs haja ella gi scolars u scolaras che sa conversavian suenter senza difficultads. Ella sa regorda p. ex. dad ina scolara che ha emprendi sursilvan perquai ch'ella aveva ina mises sur Breil. «Quella na discurreva dentant betg sulet rumantsch en stizun a Breil», raquinta la scolasta: «Ella n'aveva schizunt naginas retegnienschas da politisar cun Donat Cadruvi – per rumantsch.» In auter scolar da *Marianna Blöchlinger* translatescha oz litteratura classica tudestga en sursilvan.

Schizunt motivs politics

Ils blers scolars hajan emprendi rumantsch perquai ch'i passentan regularmain lur vacanzas en Surselva. Auters avevan parents u enconuschents rumantschs. Tar questa gruppa tutgan era quels cun in marus u ina marusa rumantscha. Marianna Blöchlinger aveva lura adina in pau compassiun cun ses scolars, sche l'amicizia gieva dapart: «Lura chalavan els da vegnir.» Ina giada haja ella era gi in scolar cun motivs politics. El haja vuli savair la quarta lingua nazionala. «Jau crai ch'i era in da la PdA», di la scolasta: En mintga cas in-

nester. El haja tegnì la dira ed emprendi fitg bain rumantsch.

Cun ils onns haja ella adina dà dapli paisa a la pronunzia dals scolars. Forsa èsi perquai u per schabetg, ma en sia davosa classa discurrevan tuts fitg bain. «Igl è insumma stà ina gruppa sensaziunala», lauda la scolasta.

Uss è quest chapitel dentant a fin. Marianna Blöchlinger banduna la scol'auta populara senza star mal. E per cas ch'ella lascha forsà tuttina encrescher in zichel, po ella sa consolar cun il fatg ch'ella instruescha anc a l'università da Son Gagl. Là dat ella l'enviern ina giada l'emna lecziuns da rumantsch e legia texts litterars en tut ils idioms.

«Sun adina ida gugent a scola»

Las ragischs da dunna Blöchlinger èn a Danis. Ses bab, l'inspectur Spescha, è mort ch'ella era ina mattatscha da nov onns. En quest mument è Marianna daventada sco ina segunda mamma per ses frar pitschen dad in onn. Creschida si è ella plinavant sco suletta sora da tshintg «buobs».

Da questa «scola da vita» ha ella pudì profitar pli tard cura ch'ella ha cumenzà suenter il seminari ad instruir a Sursaissa. «Là gieva quai tiers plitost ruch.» Cunquai ch'ella saveva dentant co prender a maun ils schanis, è ella vegnida bain a frida. Ils trais onns a Dardin èn stads pli levvs.

Marianna Blöchlinger-Spescha vul era passentar dapli temp cun ses um ch'è gia pensiunà. ANR

Leger cun dunnas

Onns a la lunga ha Marianna Blöchlinger instrui franzos, talian e rumantsch a las scolas medias a Cuira e Turitg. La scolasta versada vul uss dentant anc far insatge auter en sia vita. Tut ses plans na tradescha ella betg, ma en mintga cas ha ella en senn da sa deditgar dapli a la litteratura. Dapi quatter onns maina ella ad Oberrieden ina gruppa da dunnas. Ellas sa fatschentan cun litteratura ed han legi e discutà passa 40 cudeschs.

Igl èn ovras contemporanas, ma era classicas. Sche pussaivel legia ella ils cudeschs en la lingua originala. Suentar tant onns instrucziun da linguas, ha la litteratura propi tschiffà Marianna Blöchlinger, ed ella di: «La lingua è il fundament, la litteratura perencunter il bajetg.»

Curt e bun

Naschida:

7 d'october 1944 a Danis

Sain: stadaira

Domicil: ad Oberrieden (ZH)

Preferientschas spaisa:
paun e chaschiel

Bavronda:

aua grischuna, café u vins talians

Colur: blau

Flura: rosa

Planta: mailer

Autur: Klaus Merz, Pirandello

Autura: Silja Walter, Hilde Domin